

บทคัดย่อ

หัวข้อภาคนิพนธ์	:	การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติ น้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี
ชื่อผู้เขียน	:	นางสาวรุจิรา ไหญ่สว่าง
ชื่อปริญญา	:	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะ	:	พัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
หลักสูตร	:	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	รองศาสตราจารย์ ดร. อุดมศักดิ์ ศิลประชาวังศ์
ปีการศึกษา	:	2552

อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี ซึ่งจัดว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทำให้ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ทางอุทยานต้องเผชิญกับปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ปัญหานักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เกินกว่าศักยภาพของอุทยานจะรองรับได้ซึ่งก่อให้เกิดความแออัดโดยจะส่งผลเสียหายต่อสภาพธรรมชาติได้เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มากจนเกินไป ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น ปัญหามลภาวะเป็นพิษและเสียงดังจากเครื่องยนต์จากรถยนต์โดยสารของนักท่องเที่ยว และในปัจจุบันนี้สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์ที่มากเกินไปและความเสื่อมโทรมตามกาลเวลา ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบยังมีงบประมาณอย่างจำกัดในการปรับปรุงและพัฒนาอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จึงเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ทัศนียภาพที่สวยงามของอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยลดลง

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินมูลค่าประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย โดยศึกษามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายที่เป็นตัวเงิน (Willingness To Pay) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณลักษณะต่างๆของอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยที่ได้รับการจัดการให้เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปัจจุบันไปสู่สภาพที่ดีขึ้น ด้วยวิธี Choice Experiment จากการแจก

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 ตัวอย่าง รวมไปถึงการศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย

ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยที่มีผลต่อความพอใจของนักท่องเที่ยว คือ ปริมาณนักท่องเที่ยว คุณภาพบริเวณน้ำตกและรอบอุทยาน คุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวก และบริเวณที่จอดรถ เนื่องจากมีนัยสำคัญทางสถิติจากการศึกษามูลค่าความเต็มใจจะจ่ายสำหรับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย โดยอาศัยวิธี Choice Experiment พบว่า มูลค่าความเต็มใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยวสำหรับด้านปริมาณนักท่องเที่ยวในระดับที่ดีขึ้นมาก (นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย 100 คนต่อวัน) เท่ากับ 54.511 บาท มูลค่าความเต็มใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพบริเวณน้ำตกและรอบอุทยานในระดับที่ดีขึ้นมาก (มีการตรวจจัดและจัดเก็บขยะทุกวัน เช้า-เย็น) เท่ากับ 37.811 บาท มูลค่าความเต็มใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกระดับที่ดีขึ้นพอสมควร (สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในสภาพที่พอใช้) และระดับที่ดีขึ้นมาก (สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในสภาพที่ดีมาก) เท่ากับ 25.786 บาท และ 77.345 บาท ตามลำดับ และมูลค่าความเต็มใจจะจ่ายที่มีต่อบริเวณที่จอดรถในระดับที่ดีขึ้นพอสมควร (ไม่อนุญาตนำรถยนต์เข้ามาจอดในอุทยานมีรถรางรับส่ง) และระดับที่ดีขึ้นมาก (ไม่อนุญาตให้มีรถยนต์เข้ามาจอดในอุทยานมีจักรยานให้เช่า) เท่ากับ 24.830 บาทและ 39.164 บาทตามลำดับ และจากการประเมินค่าความเต็มใจจะจ่ายในการปรับปรุงอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยจากสภาพปัจจุบันถึงระดับการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นมาก พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจะจ่ายสำหรับคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด รองลงมา คือ ปริมาณนักท่องเที่ยว บริเวณที่จอดรถ และคุณภาพบริเวณน้ำตกและรอบอุทยาน ตามลำดับ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจะจ่าย เป็นจำนวนเงิน 180.476 บาทต่อคนต่อปี 109.022 บาทต่อคนต่อปี 103.158 บาทต่อคนต่อปี และ 75.622 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญของนักท่องเที่ยวที่มีความเต็มใจจะจ่ายเงินเพื่อปรับปรุงคุณภาพของอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยให้มีสภาพที่ดีขึ้นมี 3 ปัจจัย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน สามารถอธิบายผลที่ได้ ดังนี้ ปัจจัยด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีความเต็มใจจะจ่ายเงินเพื่อปรับปรุงคุณภาพอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยสูงกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำ และปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนมากจะมีความเต็มใจจะจ่ายเงินเพื่อปรับปรุงคุณภาพอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยสูงกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนน้อย ส่วนปัจจัยด้านอายุไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 นั่นคือ

การที่นักท่องเที่ยวมีอายุมากหรือน้อยไม่มีผลต่อการตัดสินใจจะจ่ายเงินให้กับการปรับปรุงอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย

และจากการสำรวจทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่า ร้อยละ 86 มีความพึงพอใจเมื่อมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจะเดินทางมายังอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยอีกภายในอนาคตข้างหน้า คิดเป็นร้อยละ 78 และความรู้สึกพอใจกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในอุทยาน การให้บริการข้อมูล นักท่องเที่ยว ความสะอาดภายในอุทยาน บริเวณที่จอดรถ และสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 61 ร้อยละ 70 ร้อยละ 77 ร้อยละ 68 และร้อยละ 74 ตามลำดับ ส่วนร้านค้าภายในอุทยานอยู่ในระดับพอใจ คิดเป็นร้อยละ 82